

Дабош Федор. 1979: История Русиних Бачкей, Сримы и Славо-
нині 1745–1918. Вукочвар: Союз Русинох и Украинцох Горватскей.
Кочиш 1978 = М. Кочиш Микола. 1978. Лингвистични робо-
ти. Нови Сад. „Руске слово“.

Melich 1943 = Melich János. Szaládvélemények. Magyar nyelv,
XXXIX. évf., 4. sz., Budapest, 1943. 265–280.

SIMNYI = Kiefer Ferenc (редактор). 2000. Strukturális magyar
nyelvtan 3. – Morfológia, Budapest: Akadémiai Kiadó.

Rácz Endre – Takács Enei 81990: Kis magyar nyelvtan. Budapest:
Gondolat.

Рамач 2002 = Рамач Юлиан. 2002. Грамматика руского языка.
Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Юлиан Рамач (главни редактор) 1995. Сербско-руски словник I,
Нови Сад: Универзитет у Новим Садзе – Филозофски факултет –

Катедра за руски язык и литературу – Дружтво за руски язык и ли-
тературу.

Юлиан Рамач, главни редактор, 1997. Сербско-руски словник
II. Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Универзи-
тет у Новим Садзе – Филозофски факултет – Катедра за руски

язык и литературу – Дружтво за руски язык и литературу.

Udvari 1997 = Udvari István. 1997. A hács-szeretmi psziché le-
híkáji nyelvészeti és kultúrásnak tünete. Szida Ukralincs et Rusinica
Nyelvetudomány. 5. Nyelvetudomány. 100–111.

Udvari 1886 = Udvari István. 1996. Adalékok a tudomány történeti
demográfához és gazdaságtudományához. Budapest. Közér- és Kelet Európai
Akadémiai Kiadó. Kézirat.

Удвари Иштван. 1985. Фонетичне адаптоване малярских
словох у бачваньско-сримским руским языку, Гворюсц, ч. 11,
Нови Сад, 40–62.

Nadovics László, 1979. Magyar-szerbhorvái szóár. Budapest. Tetta.
Najdi 2003 = Najdi Mihály. 2003. Általános és magyar nyelvtan, Bu-
dapest: Osiris Kiadó.

Чучка 2005 = Чучка Павло. 2005. Призивница закарпатських
українців – Історико-етимологічний словник. Львів. Видавниц-
тво „Світ“.

Вейлес БРАУН*

ПОРЯДОК ЕНКЛИТИКОВО У ЯЗЫКУ ВОЙВОДЯНСКИХ РУСНАЦОХ

I. Векшина славянских языков ма два фэйти особових заме-
новнікох.¹ Наприклад, акузатив заменовніка третьей особи едни-
ни хлопского и середнього роду у сербским (тиж и у бошняцким
и горватским) языку, то *ga* и *nięga*. *Ga* то энклитика форма по-
значи же а) ше вигваря без акценту и б) же ше не може звыщ шпе-
болно на кажим месце у виреченю. Муши присп аж по дякым
другим слове у виреченю. Приклад (1) добри приклад, але при-
клад (2) предствя неможливе виречене на сербским языку. (При-
клади хтори неможливи у языку означени зоз *):

- (1) *Uđim ga.*
- (2) **Ga uđim.*

З другого боку, *nięga* не энклитика. Слово ше вигваря зоз ак-
центом на першим складу и може ше звыщ на вецей розличних
местох у виреченю. Може ше звыщ по дякым слове або на по-
чатку виреченя як у прикладох (3) и (4). То воламе не-клитика
лебо погна форма. Кед ше погна форма хаснуе у прикладох дзе
енклитика може буц похаснована, теди вона звычайно окреме

* *Wajles Browne*, Department of Linguistics, Mortill Hall 220, Cornell University,
Ithaca, New York 14853, U.S.A., e-mail: ewb2@cornell.edu

¹ Тот текст написани на основі выкладана „Списе ordering in Uvođina
Rusynski“ на третьим рочним стретнучу Дружтва за славянску лингвистику у
Колумбусу, Огайо, 10-12. юния 2008. На початку выкладана, я представлял руски
язык присутнім обцим и славянским лингвистом и обьянил буючи азбучки и
гласи хтори им олівяту. Тота часп сигурно не булзе необходна читачом
„Шветлосци“. Дзекуем нашивительм стретнуча, а окреме Антонови Циммер-
линтови (Москва), за хасновану дискусю. По выкладано сом дознал о двоох берах
хаснованих кнїжкох: Заліззяк 2008 и Рамач 2002.

Слен бим выражип свою подяковносци панови Миколови М. Цапови,
оливчательному редакторови часописа „Шветлосци“ на указаным интерсовяно
за мою роботу. Тиж дзекуем панови Славомирови Олегрови зоз Торонта за труд
коло преглядана того тексту з англійского, як и панови Юлианови Рамачови
хтори при прекладано покагати находили одивлячуци руски слова.

наглашена лебо е у контрасту зоз даедним другим словом (приклад (5)):

- (3) Uđila đjeđa.
- (4) Njeđa vđim.
- (5) Njeđa vđim, a ne tebe.

Шипки сучасни заходно- и јужнославјански језици розликују енклитички заменовњики јак *ya* од пошней форми јак *njeđa*. Сучасни восточнославјански стандардни језици (руски, белоруски, украјински) не маю енклитички заменовњики и прето не маю тоту особеност, але вјасни восточнославјански их маю (окреме језик стрелновиковоног Новгорода; опатри Зализњак 2008).

Даедни славјански језици тјаж маю два фјити помошних и злучних дјесловох (т. е. формох од "буџ"): енклитички форми и полни форми. Буџеме о тим дискутоваџ у оддзелькох IV и V.

Руски језик розликуе енклитички заменовњики и полни форми заменовњикох, јак то видјеме у одвигутопих вјреченюх (1R) по (5R), дзе (2R) неможлјиве исто јак и у сербским језику:

- (1R) Видјим то.
- (2R) *То видјим.
- (3R) Видјим його.
- (4R) Його видјим.
- (5R) Його видјим, а не тебе.

II. Кед же језик ма енклитички форми (енклитички заменовњики и/лебо енклитички дјесловни форми) лебо, нај похаснуем скрашени термини, клитички, звјачајно наикходјиме же у гоч хторей клаузи² шипки китички ше нахоџа у едней групи. Теди поставјеме два питања: а) дзе у фрази прихоџи група клитикох и б) јак су пошоровани у групи? Хтора китика прихоџи перша, хтора китика прихоџи друга итд.? Од седемдзешатих рокох веџ славјански лингвисти робели на тих двох питањох, хтори тјаж виволаџи интјресоване меџи фаховцама общей лингвистики. Написани веџи стаџи пошвечени месту и порјадку китикох у славјанских језикох.

Чејиско теј стаџи то друге питање: порјадок китикох у групи. Поваме накратко же место китичкеј групи у руским пододобне јак у сербским језику. Приближни опис би буџ же вона прихоџи на друге место у клаузи, наприклад по першим слове јак видјеме у (1R), лебо по перней групи словох јак по ше прихоџи ~~то~~ *У народнијезику* (6).

² Клауза (*clause*) то проста независне вјречене лебо проста вјречене хторе ше хаснуе јак часџи векштог вјречени.

(6) Народни језик ше розвива по одредзених законох... (Рамач 2002, 7).

У векшени клаузох, можлјиве „итнорованџ” группу словох на початку вјречени и положит китичку(и) по наслупним слове (лебо групи словох). У (7) група *Јак незлојсени вјрази занедзбана*, а ше шлџи за словом *окреме*:

(7) Јак незлојсени вјрази окреме ше пишпу: *бог го зна...* (Кочинш 1971, 29).

Кед едина лебо вешей групи словох стој пред предикатом, шипки тоти слова могу буџ „итноровани” и теди китика (лебо група китикох) прихоџи по першим слове предиката (у (8), по *пишу*):

(8) Префиксовани дјеслова пишпу ше ведно з префиксом. (Кочинш 1971, 28).

Заш дем, кед клауза почина зоз зависним злучничком јак *же лебо понеже* лебо з опитним або з односним словом јак *чи, кед, чо, што*, китика муши такој ушлџици, јак у (9), але вјротне не јак у (10) и (11).

- (9) Чи ше народни језик розвива по одредзених законох?
- (10) *Чи народни језик ше розвива по одредзених законох?
- (11) *Чи народни језик розвива ше по одредзених законох?

З оглјадом на шипко, место руских китикох подобне сербскому. Розликуе ше од, наприклад, горватског, прето же горватски часто кидзе китички по першим слове першей групи словох, јак у прикладзе (6С), док того ридше у сербским (и руским).

(6С) *Нагодни се језик газџја ро одреденип закопила.*

Руски ше више драматичнейше розликуе од словенског у хторим нџ не може буџ „занедзбане” и вјречени јак (7) и (8) не можлјиви.

Траз ше вјраџиме на порјадок китикох у китичкеј групи.

III. У кажџим славјанским језику хтори ма китички, можеме указан китички порјадок у едней табели. Ту табели за рижни славјански језику.³

³ Скрашена хасновани у табелох: Gen = генитив, Dat = датив, Acc = акузатив, Sg = еднина, pl = множина, da = dual [двојина], форма котра знача два ствари лебо двох лозох у словенским језику, M = хилокси род, N = стрелни, F = женски, 1sg = 1. особа еднина, 3f = 3. особа женског роду, итд. ~ = лебо (алтернатива). Док = помошне дјеслово, сор = копџа (злучне дјеслово), pres = презент, fut = футур, perf = перфект, imperf = импите, condit = кондиционал (потенцијал).

Горватски и бошнячки и сербски

li	sg. zam. si, -; pl. smo, ste, su	sg. m, t, 3MN m, n, 3F jof, pl. nam, vam, im	sg. me, te, 3MN va, 3F je (~ 3FAsc ju); pl. nas, vas, ih	se	je
	sg. du, oš, oš, pl. smo, ste, se	(si)			
	pl. bismo, biste, bi				
inert.	pres. sop. и ref. aux. (але не 3sg; fut. aux., condit. aux.	дативни заменовнік; дативни рефлекси (у горватском)	акузативни и генитивни заменовнік	рефлек- сив	3sg pres. sop. и ref. aux.
1	2	3	4	5	6

Правило: se (5) + je (6) -> se

je3FAsc (4) + je (6) -> ju je.

Словенски

sg. sem, si, -; du. vva, sta, ste; pl. smo, ste, so	se; si	sg. m, t, 3MN m, 3F j; du. nama, vama, jima; pl. nam, vam, jim	sg. me, te, 3MN va, 3FAsc jo3FAsc je; du. naju, vaju, juju; pl. nas, vas, jih	je
bi				sg. bom, boš, bo; du. bova, bosta, bosta; pl. boimo, boste, bodo3bo
pres. sop. и ref. aux. (але не 3sg); condit. aux.	акузати- вни и дативни рефлек- сив	дативни заменовнік	акузативни и генитивни заменовнік (перус Asc, Потим Gen)	3sg pres. sop. и ref. aux.;
1	2	3	4	5

Барз хасновита кніжка друкована недавно, Франкс и King 2000, дава описи положеня кніптикох и їх порядку у векшини сла-
вянских языкох и пробуе правни генерализації хтори би важели
за шикки славянски языки. Авторе гутор: „Швидке випитоване
тих структуроох одкрива нам одрежене число меліславянских
правилкох. Наприклад, датив кніптикох вше предходзи кніптиком
у акузативе, а кніптики у акузативе предходза тим до у генитиве.

Рефлексиvни (повратни) кніптики ше звяноу лебо такой з лівото
боку од шикких других заменовніцких кніптикох... лебо такой з їх
правото боку... Помощни дієсловни кніптики предходза заменов-
ніцким ... з єдним винїком одреженних помонних за трецу особу
[и словенских будучих помонних *biti, doš, V. B.*] хтори ше звяноу
остатї у групу...“ (Франкс и King 2000, 206). Вони прето твердза
же порядок кніптикох, год розлични у розличних славянских язи-
кох, завинши лем од припадку (датив, акузатив, лебо генитив) за-
меновніцких кніптикох, и од особи (и числа) дієсловних кніптикох.
Прето славянски языки не здабу на романски языки у хторих осо-
ба заменовніцкей кніптики видїуе на ей положене. У француз-
ким, наприклад, треца особа заменовніцкей кніптики у акузативе
приходзи по першей и другей особи датива заменовніцкей кніпти-
ки, як у (12), але приходзи скорей 3. особи датива заменовніцкей
кніптики, як у (13).

(12) Il me le donne. „Вон ми то дава“

(13) Il le lui donne. „Вон му то дава (лебо ей)“.

Заш лем, кел ше вежно до огляду ветей славянски языки, мож
видици же заклоченя Франкса и Кинговей маю винїмки. Особа
заменовніка може мац улогу у порядку кніптикох.

Ірадишански горватски⁴ (Влошпе 2007, 2008) винїмок генера-
лизації од рефлексиvних кніптикох, прето же 1. и 2. особа акузатив-
ней и генитивней кніптики предходзи рефлексиvней, док 3. особа
акузативней/генитивней кніптики у векшини случаюх шїдзи ре-
флексиvну. Видзиме *Voju te se* у значеню сербского „Воје те се“ и
Voju te se, аде Voju se ga „Боя ше го“ (год *Voju ga se* тиж можїве).

Руски язык винїмок у иншаким смислу, прето же єден окрем-
ни заменовнік у дативу приходзи скорей шикких других заменов-
нікох и рефлексиvних кніптикох.

⁴ То язык на хторим бешедчу даскельо дзешатки тисячи Горватаох хтори жно
у найвосточнейшей области Австри, коло Eisenstadt/Željezno, и у суседних
частоох Мадярскей. Група иснуе там уж ветей як 500 рокох. Их бешедза найбаржей
заснована на чакавским диалекту горватского. У другей половини 20. вїку вони
стандардизовали свой язык вше баржей, и терез ше хаснуе на ТВ-у, у
виданїтїву, и у одреженей мїри у образованю. Лингвисти мому анализовати и
описати локални диалект и стандардни (так волани литературни) язык. Але
линивистом хтори робя на снїтаски вельо лєчїше робїлц на матерїилох
писаних на стандардним языке як на локалних диалектох, прето же на
стандардним языке єст писани и обявени матерїали и мож их читати и гледати
приклады шикких фактох впреченюх. Руски язык у шенїлївни положеню понеже
бул стандардизовани пред скоро єдним вїком. Лингвиста хтори го вїучуе може
наїсати вельо матерїалу укљочуючи и приклады 303 других языкох (паралелни
тексти). У остатїних даскельо рокох завели ше веї руски интернет сайти на
хтороох єст тексты и радио емїсиї. Мож глїсати даскельо слово лебо комбинатионо
словох у текстох и слухад емїсиї Радио Нового Саду год дзе у швеле (опати
интернет линка у Литературї).

Руськи⁵

sg. сом, ши, pl. зме, сие, су	ши	ше	1sg. ми, → 3sg.MN му, F ей;	1sg. ме, 2sg. це, 3sg.MN го, F. Acc ю, F.Gen ей;	є
би; sg. бим, биш, би; pl. биме, бисе, би ~ sg. би сом, би ши, би; pl. би зме, би сє, би			pl. нам, вам, им	pl. нас, вас, их	
pres. сор. (але не 3sg) и ref. аух; condit. аух.	2sg. датиє	ref- лек- сив	инши датови заменовічки	акузативни и генитивни заменовічки	3sg. pres. сор.
1	2	3	4	5	6

Ту и приклади хтори потвердаю порядок колонох од 1 до 6, вжати зов *Нового Завиту* з назначеньом кійчки, глави и стиха. Кійчки написани з маснима буквами.

- 1, 2... Дати зме ци шиц. Матей 25.37.
- 1, 2 Цо спеш же бим ци робет? Марко 10.51.
- 2, 3... Однушо ни ше грихи. Матей 9.2 и 9.5.
- 3, 4... Однуши ше му. Матей 12.32 (два раз).
- 1, 3, 4... же би ше му и я пошол поклоніц. Матей 2.8.
- 4, 5 Приведзце ми го ту! Матей 17.17.
- 1, 5... же би ю повели и зніщовали. Друге Петрово 2.12.
- 1, 3, 5... але сие ше го не тримали. Діла апостолски 7.53.
- 4, 6... як же му є син? Матей 22.45.
- 4, 6 Господь ми вше пред очми, бо ми є з правого боку. Діла апостолски 2.25.

Интересантна часц за Франксову и Кинтову генерализацию то колони 2, 3 и 4, дзе видземе же рефлексив (колона 3) прихолзи скорей векшини заменовікох (4, 5), але после лем едного (2). У стварі, иснує тенденция давних членох колони 4 же би прешли до колони 2 (гоч и не тенденция же би ше заменовік зов колони 2 нашол у колони 4). Вжали зме велику часц Нового Завиту (лем цо не половку текста Нового Завиту) и начилилеги сїдующи при-клади:

ми ше 0	ше ми 12
ци ше 14	ше ци 0
му ше 3	ше му 91
ейДат ше 0	ше ейДат 4
нам ше 0	ше нам 11
вам ше 0	ше вам 23
им ше 0	ше им 17

Приклади *му ше*, гоч рийка, вировятно не гришки, прето же можу стац обок зов *ше му*.

Прето *му ше* и ураховало до правельности. И не лем за нього написане: Ураховало *ше му*. Римяном 4.22-23.

Звонка библійних текстох, на рижних руских веб-бокох, дзе хасноване не таке стандардне, находзиме мишаніну порядкох, датов-рефлексив и рефлексив-датов:

ми ше 13	ше ми 18
ци ше 25	ше ци 0
му ше 16	ше му 19
ейДат ше 1	ше ейДат 19
нам ше 23	ше нам 21
вам ше 5	ше вам 7
им ше 14	ше им 19

Порядок датов-рефлексив може буц часточно пре вплиє зов сербского (у хторим негрешнівйи порядки *mi se, ti se, mu se, joj se, nam se, van se, im se*).

Але, зап лем, правда же ше 2. особа еднини у датову розлікує од других. Муши прищ опрез рефлексиву, цо значи, прощивно генерализации Гіанкса и Кінга, у руским язику:

- рефлексив не опрез шикких заменовікох (анї после шикких заменовікох);
- особа и число маю оддрезену улогу у порядку кійчійких заменовікох.

IV. Єст давельно интересантни замержованя у взи зов дїєсловнима кійчійками *сом, шиц, є, зме, сие, су*. Перше, мож замержовац же у табелі руских кійчійкох форма 3. особи еднини є прихолзи по шикких других кійчійкох, у колони 6, док други пейц

⁵ Ки без законченых ше хаснує кел иснує субєкт у випреченю. Кел нет субєкту, би меня свою форму на еден од двох указанних способох (*бим, бици...* nebo *би сом, би шиц...*) же би ше указало хторей особи и хторого числа субєкт хтора ше „подрозумює“. Опать оддєльнок IV.

форми (*сом, ши, зме, сце, су*) змешчени до колони 1. Прето *Мили су му*, але *Мила му е*. То характеристика хтору руски дзеі зоз своима бувшима суцесами (заходнославянски язык, словачки и чешки) як и зоз южними славянскимма языкками у його терапнїи суцешстве. То виротно пре историйни розвой презента дїслова *буи*. Без ухолозена до дегалюх, можеме повест же стара 3. особа єдинни у форми *єст* страцела закончуоци гласи же би формовала клиптику *є*, док други особи страцели своїо початни склади (наприклад, *єси* постало *ши*). Дакеди *єст* було полна форма, док *є* було клитика. Сербски/горватски, на екстремним боку славянских языккох, створел паге множество полних формох и одвигуоных клиптикох, та так маме полну форму *јест* зоз клиптику *ј* *сам*, полну *јест* зоз клиптику *јі*, полну *јест* (*е*) зоз клиптику *је* итд. Руски пре розвил у другим напряме. Не ма полни форми. *Єст* ише иснуе, але то вейей не полна форма хтора одвигуе клиптикей *є*; то окремене дїслово у значеню исновани (процивно од *неи* у значеню „не-иснує“).

Друге, означєши зме у табели колону 1 як „сор. и анх.“ (злучне и помонци дїслова), а колону 6 як „сор.“. У чим розлика? Руски *є* а у тим є подобни заходнославянскимм языком – хаснує *сом, ши, зме* и *сце* як помонци дїслова у формованю прешлого часу *читал(а) сом, читал(а) ши, читал зме, читал сце*, але не хаснує *є* и *су* (форми за трецу особу то *читал(а, о), читал*). Але шипки 6 форми од *сом* можу буц злучни: *добри сом, добри ши, добри є, добри зме, добри сце, добри су*.

То значи же колона 1 то єдина колона у хторей ше помонци дїслова зяваю. У той колони нахолозиме и помонци дїслова за кондиционалу (потенциал): *читал(а) бим, читал(а) би, читал(а, о) би* итд.

Слїдугоше замєрковане интересатне пожедак за славистику и за общу лингвистику. У шипких славянскихм языккох дїслова маю закончена хтори указую особу и число субекта, и русийски их тиж ма. *Читало* то перша особа єдинни, я то перша особа єдинни заєновнїка, та ше гутори *Ј читало*. Але тиж можїве вихабиц субект и дїслово *читало* ише вше будзе виражовац першу особу єдинни. *Читали* друга особа єдинни и може ше хасновац зоз – лебо без – заєновнїка другой особи єдинни *ти*.

Але справоване злучних дїсловах у терапнїи чаше инакше. Дахто пове *Добри сом* лебо *Ј добри*, але нормално не и **Ј сом добри*, мож повест *Член є*, лебо *Вон член*, але не **Вон є член*. Кед ше субект виражує у вичереню, теди нет дїслова (Кочипп 1971, 47–48; Stehnet 2007). Кед же любиме парадокси, вець можеме повест: дїслово ше склада зоз субектом лем кед субекта нет!

Помонци дїслова у руским тиж маю тоту „лебо – лебо“ прикмету. Хаснуоци лингвистичну терминологию, можеме по-

вест же форма дїслова у комплекситарней дистрибуцїи зоз субектом. Кед у вичереню присутни субект першей особи я лебо субект другой особи *ти*, не иснує помонце дїслово у прешлим чаше: *я читал, ти читал*. Кед же субект не присутни але ше „подрозумює“, вець помонце дїслово присутне: *читал сом, читал ши*.

Кед у вичереню присутни субект першей особи я лебо субект другой особи *ти*, помонце дїслово за кондиционал лем би без заєновнїкох: *я би читал, ти би читал*. Кед же субект не присутни але ше „подрозумює“, вець ше помонце дїслово зявює: *читал бим, читал би*.

У палим славянскимм швецє, лем руски ма субекти и клиптики злучни/помонци дїслова у комплекситарней дистрибуцїи. Дакешьо форми карпато-русинского ма факулгатиивну солглатноци з тим правилом, т. є. вариацию у його хаснованю, але войводянски руски то претворел до строгаго правила. Правило ше примене лем на клиптики, як мож видиц кед злогаднєме же иснує друге помонце дїслово хторе не клитика, а то помонце дїслово за будуци час незаконченых дїсловах: *будзем, будзєци, будзе*... Може ше єднак повест *будзем читай* и *я будзем читай, будзєци читай* и *ти будзєци читай*, итд.

У. Ише єден значни факт о клиптиках злучних и помонцих дїсловах то же вони не приладно негатию. Кед сєме опрекац, вець вичерєне *Член сом* не може претвориц до **Не сом член* лебо **Член не сом*. Одрєкане муши пойци далзе инакше у вичереню: *Не член сом*. (Але зато легко направил негатию од *Ј член*. Єдино-ставно ше дода *не* пред предикатом: *Ј не член*.)

Так исто, кед сєме мац вичерєне у прешлим чаше лебо у кондиционалу (потенциалу), як наприклад *Читал сом, Читал бим, негалия* не може предхолозиц *сом* и *бим*: **Не сом читал, *Не бим читал*. Творене негатиї од *Ј читал* и *Ј би читал* єдноставнєйше: *Ј не читал, Ј би не читал*.

Јак и у одзельку IV, того специалне справоване клиптиких злучних и клиптиких помонцих дїсловах ше не зявює и при не-клиптиких злучних и помонцих дїсловах. Негалия може з нїма буц направена хаснуоци *не* на исти способ як и зоз другимма дїсловами, як мож видиц зоз прикладу на интернету:

(14) *я вєс и так не будзем читай*.

За кратки опис як ше руски розликує од других славянскихм языккох, можеме ше вратиц на поровнане зоз сербским/горватским. Руски ма *сом, ши, є*, док сербски/горватски розликує клиптики форми *сам, си, је* и полни форми *јесам, јеси, јесте*, и тиж ма и

специалну негативну форму *nisam, nisi, nije*, хтора комбинуе не и *sam* и не представя кпипику по себе. Можеме ише додац же руски ма лем *сам* док сербски/орватски ма *ја сам*.

Справоване негацио не тиж неособичне у поровнано зоз сербски/орватским и другима славянскимма языкками. Випатра же не, кед е одвоене од svojого дјеслова, може буц наглашене. Правопис руского языка (Кочинш 1971, 31) нас совитуе питал ше „*Яки е? Яки е не?*“ кед пробуеме одредзит чи прикметник треба писан ведно з негацио чи не (*невелики чи не велики*), а писатељ и критик права контраст метзи негацио и афирмацио у прикладу (15):

(15) *З оглядом же ми вше вецей знали цо зме не як цо зме гей, так и почитовани Енди Ворхол бул анационални (Юлиан Тамаш у кнјижки Руснаци 1996, 343).*

Литература

- Broome, W. 2007. „Word order in Burgenland Croatian: clitics.” Referat na Third Southeast European Studies Association Conference, April 26-28, 2007, Colliubus = Talks Commemorating the 10th Anniversary of the Naylor Professorship.
- Broome, W. 2008. „Syntactic studies in Burgenland Croatian.” Referat na XVI Balkan and South Slavic Studies Conference, May 1-4, 2008, Banff, Alberta, Canada.
- Frank, Steven & Tracy Holloway King 2000. *A Handbook of Slavic Clitics*. Oxford: Oxford University Press.
- Кочинш, М. 1971. *Правопис руского языка: школске видане*. Нови Сад: Покрајински завод за издавање удебника.
- Рамач, Јо. 2000. *Грамматика руского языка*. Београд: Завод за удебнике и наставна средства.
- Руснаци 1996. *Руснаци, Русини 1745-1995. Зборник роботох зоз меѓазнародней науковей конференциј „Приселене и живот Руснацох у Бачкеј, Сремју и Славониј 1745-1995”*. Београд/Нови Сад: Завод за удебнике и наставна средства/Филозофски факултет.
- Stegelt, M. 2007. „Rusnitsch.” *Enzyklopädie des euroraischen Ostens (EEO)*. Internet <http://www.uni-klu.ac.at/eoo/Rusnitsch.pdf>.
- Войновиц, Тадеј и др., прекладаче. 2006. *Сяме тисмо. Нови Завит*. Нови Сад: Апостолски езархат за грекокатолїкох у Сербїи и Чарней Гори.
- Зализняк, А. А. 2008. *Древнерусские энклитики*. Москва: Языки славянских культур.

Интернет сайти за информациј о руским языку, лозгох и култури: новини и издавателцини установи:

<http://www.ruskeslovo.com> лебо <http://www.ruskeslovo.co.uk> новоспи:

<http://www.gulfexpress.info/>

Одделене за русинистику, Филозофски факултет, Универзитет Нови Сад http://www.ff.nu.ac.yu/fakultet/odseci/fakultet_odseci_rusnistika.html

Дружтво за руски язык, литературу и културу <http://www.druztvo.netfirms.com/index.htm>

Руска матка (Руски Керестур) <http://www.ruskamatka.tk/>

Союз Русинох и Украјинох, Горватска <http://www.sru.hr/>

Вебши сайт у Войводини: <http://www.rusnak.info/index2.html>

Вебши сайти у Канади: <http://members.tribud.com/~rdsa/>

<http://www.rusup-radio.dns2go.com/> (дока материяту виключно но зоз писанями)

Радио на Интернету: Radio Novi Sad, програм на језицима маџина http://www.rtv.co.yu/st/program/radio_-_program_na_jezici-ma_madina_2/

<http://www.rtv.co.yu/st/program/uzivo/>

З англїйского предложел Славомїр Олзар

З М И С Т

<i>Владимир Кирда Болхорвєс: Прєшлє жєє у тєрапнїм</i>	299
<i>Владимир Кочин: Прє сладки кнїжтви</i>	304
<i>Славица Шоєш: Опшємєньованє</i>	306
<i>Љубомир Медєши: Пєїц пїснї</i>	316
<i>Олена Ковач-Тємриїана: Мєдзи кєрєстурєкима топольмаи и дунайєкима крїпамаи</i>	324
<i>Кнїжка о Рутї</i>	337
<i>Ганналка Фирис: Прєзвєнєска малярєского походєнє при бачванєско-срєпєсєкєх Руснацох – пїїїцї їх прєшлєснї (I)</i>	342
<i>Вєйгєс Браун: Порядок єнклїтпїкох у язїку вєйволєнєсєкєх Руснацох</i>	351
<i>Микола М. Цан: Пїсєма Гаврїїїа Костєльнїєка владїковї Дїонїзїйовї Нїрадїйовї</i>	363
<i>Ірина Гарди-Ковачєєвїч: Озбїльнєна увага гу нашлїдєству</i>	403
<i>Микола Мушинєка: Кнїжка о язїку и културї Руснацох дакєлїншнєй Югославії</i>	411
<i>Дюра Ламєк: Пїснї Івана Франєка и по сєрбєсєкї</i>	415
<i>Мирон Жирош: Вїтпїрвалї и допїлнїнї борєп за русєкє єствє</i>	421
<i>Дюра Ламєк: Волєзачє мєно українєсєкєй ономастїєкї</i>	429
<i>Мирон Жирош: Понтуларїзатор прєшлєснїє своєйого краєо</i>	433
<i>Тат'яна Колєсар: Пропєєсї сєкуларїзациї од Другєй швєтовєй вєїнї по розгал СФР Югославії</i>	437
<i>Валєнтинєа Чизмар: Нїчєова афирмациє живєтєа</i>	452
<i>Мїхєєн Хун-Кан: Гайнї курс гуманїтарного сєкєа</i>	459
<i>Илуєтрациї Горанї Вїлчєнєа (362, 402, 420, 436, 458, 479)</i>	

ШВЕТЛОСЦІ

часопис за літературу, культуру и уметносц

Выходзі од 1952. року (прерва од 1955. до 1966. року)

Дотерашні рэдакторе

*Дюра Варга (1952–1954), Дюра Пансгард (1966–1993),
Микола М. Цан (1994–1998), Рэдакцыйни колежком (1999–2000)*

Директор

Владимир Паланчанин

Давчатальни рэдактор

Микола М. Цан

Рэдактор

Микола Шантла

Ушорйовацки одбор

*Ирина Гарди-Ковачевич, Шлефан Гудак, Яков Кишигас,
Янко Рамач и Микола М. Цан*

Лектор и коректор

Микола М. Цан

Дизайн рамикох

Лобомир Сонка

Технічни рэдактор

Мария Гудак

Вилва Новинско-видавательства установа „Руске слово“ Нови Сад.

Адреса рэдакцй: 21000 Нови Сад, Булевар ошлебодревя 81

(будинок „Дневника“), телефон (021) 6613-697

телефакс (021) 528-083, e-mail: pskce@VUplets

Часопис выходзі 4 раз у року. Рочна преплата 400,00 динари, а за
инокемство 2 000,00 динари (25 евра); еден прикладнік 100,00 динари.
Жиро рахунок число 160-923244-82 – НВУ „Руске слово“

Нови Сад (з назначеньом: за „Шветлосц“);

девязани рахунок число 26510000002458904 – Raiffeisenbank a. d., Београд

Рукониси не врагаме. Поштгарина плацена у готовни

Друкӯе Друкарня „Махіма гтаґ“ Петроварадин

ISSN 0488-7557

Друковане того числа финансијно помогнул

Покрајински секретариат за образоване и культуру з Нового Саду

Владимир КИРДА БОЛХОРВЕС

ПРЕШПЛЕ ЖИЕС У ТЭРАШНІМ

(Алеково писні зоз 2007. року)

ОСТРОВО МЕДЗИ ДВОМА ШВЕТАМИ

На яр другого року того еика,
Кристофер, Карлч, Сесил Жевонисе и я,
осем дні и ноци, после отвераня моей вистави,
блужкали по Бродвею, и других каньонох Мангетна.

Шестого предноладня змесцети зме ше
на ладю, а зшити з ней на острове Елис.
Жадал сом, после седемдзешат пейц роках,
видзиц дїда Арона, на прагу Нового швета.

Задумоваш сом як му зтурим:
„Наймилши мой учителю у школи жывота,
и я, ниа, блужкам по авенійох Престолнійи швета.
Не знам цо ту гледам, але знам цо трацим.“

Яки би ми одбит мой дїдоцко дал
кед бим му повед же сом уж два треццини,
можжебуч и три штиварцїни власного жывота подротеш?
Спокойно би ше, куцїнчко гуцїутскї омимхнул?

Ти би ше, родзени, з Божю волю помирени,
стойїкї шмишккал, а я би ше, з блїцаней цудзїни,
до польох и салясох за Високїм мостом запатрал.
Можжебуч бим, утнїтїи зоз жасажду, и давену стїгу тїцїел.

Дал бим, наймилши дїдоцку, и славни Елис,
и Статуу шлебодї, и Ньюйорк, и цагу Америку,
кед би ше могли вращацї два часци сказкового швета:
узрети роки твояого и желєтїи роки мойого жывота.